

Museum van het Nederlandse Uurwerk

Beleidsplan 2017-2021

Andere Tijden

Museum Zaanse Tijd, het museum van het Nederlandse uurwerk

30 maart 2017

Museum van het Nederlandse Uurwerk

1. Uitgangspunten

- 1.1. De ICOM-definitie van een museum wordt door het bestuur onderschreven.
- 1.2. De ethische code voor musea wordt door het bestuur onderschreven en in de organisatie belegd.
- 1.3. In geval van afstoting van onderdelen van de collectie wordt de LAMO onderschreven.

2. Bestuur

Sinds 1 januari 2016 wordt het bestuur over het Museum Zaanse Tijd (MZT) gevoerd door de Stichting Tijdmeetkundige Collectie Nederland (STCN). De STCN is het samenwerkingsverband van de stichtingen Museum van het Nederlandse Uurwerk (SMNU), Museum en Archief van Tijdmeetkunde (SMAT), Boom-Time (SBT) en De Oude Tijdwijzer (SDOW). De doelstelling van de STCN is het behouden en exploiteren van de collecties van de SMNU en de SMAT.

3. Governance

Het bestuur heeft de uitvoering van de werkzaamheden gedelegeerd aan een directie.

Het bestuur heeft zijn bevoegdheden en verantwoordelijkheden uitgewerkt in een bestuursreglement.

Het bestuur schat de risico's van het (voorgenomen) beleid goed in en benoemt deze in het jaarverslag.

Het bestuur vergadert tenminste twee keer per jaar en volgt de aangegeven agendapunten.

Het bestuur legt belangrijke beslissingen en strategische documenten vast.

Het bestuur evalueert jaarlijks zijn eigen functioneren en staat stil bij de onderlinge taakverdeling.

Het bestuur bewaakt zijn diverse samenstelling en onafhankelijkheid.

Het bestuur bewaakt de juiste procedures rond inkomsten en uitgaven en heeft deze in een financieel protocol vastgelegd. Een externe boekhouder zorgt voor de financiële administratie en het opstellen van de jaarrekening.

Het bestuur maakt duidelijk welke taken aan de directie zijn gedelegeerd en hoe de informatievoorziening van de voortgang aan het bestuur en van bestuur aan directie plaatsvindt. Dit is vastgelegd in een directiereglement.

4. Doelstelling en strategie

Het voorgaande beleidsplan van het Museum van het Nederlandse Uurwerk (MNU) (Een tandje hoger, 2013-2016) koerste naar een toekomst als nationaal gericht uurwerkmuseum, met een zo breed mogelijke collectie voor een zo breed mogelijk publiek. De motor voor deze ontwikkeling zou samenwerking met gelijkgerichte organisaties zijn.

Museum van het Nederlandse Uurwerk

Deze samenwerking is er gekomen, maar een andere factor stond de groei in deze richting in de weg. In 2015 werd de exploitatiesubsidie van de gemeente Zaanstad beëindigd, die het tot dan toe mede mogelijk had gemaakt de kosten van het museum te dekken.

Dit leidde tot een zoektocht naar andere bestaansmiddelen, die heeft geresulteerd in een nieuwe missie. Deze sluit aan bij de positie van het museum op de Zaanse Schans. Door dit nieuwe uitgangspunt dient het beleid op een aantal punten bijgesteld te worden.

Missie:

Het MZT mikt met de presentatie op een zo breed mogelijk publiek op de Zaanse Schans. Het levert een bijdrage aan de presentatie van de Zaanse geschiedenis en aan het inzicht van het publiek in de geschiedenis van de tijd.

Strategie:

Het MZT richt zich op de geschiedenis van de Zaanse klok in de context van de ontwikkeling van de tijdmeting in Nederland. Bundeling van krachten met de in de STCN vertegenwoordigde, en eventueel andere, organisaties moet leiden tot een zo representatief en hoogwaardig mogelijke museale collectie.

In samenwerking met het Zaanse Museum wordt een aantrekkelijke presentatie ontwikkeld, die past in het beeld van het "Museum Zaanse Schans". Bezoekers van de Zaanse Schans vormen de belangrijkste doelgroep van het museum.

Ook in bedrijfsmatig opzicht wordt gestreefd naar een nauwe samenwerking met het Zaanse Museum. Niet uitgesloten wordt dat dit proces resulteert in overdracht van de museale activiteiten aan het Zaanse Museum. De in die situatie te presenteren objecten worden dan in bruikleen gegeven aan het Zaanse Museum.

Als dit een feit wordt, is er geen verdien capaciteit meer om de bestaande lening van de Triodosbank af te lossen. Dit zou een bedreiging zijn voor de continuïteit van de collectie. In de eerstkomende jaren wordt alles in het werk gesteld om de schuldpositie zoveel mogelijk op te lossen.

Doelstellingen:

- Vruuchtbare samenwerking met de andere partijen in het concept "Museum Zaanse Schans"
- Behoud in optimale conditie van de collectie
- Uiterlijk per 2021 een nieuwe presentatie waarin het verhaal van de Zaanse klok centraal staat
- Uiterlijk per 2021 een opzet voor een duurzame, eventueel niet-museale, presentatie van de gehele collectie
- Een duurzame organisatie met een sluitende begroting en jaarrekening
- 50% meer bezoek in 2021 (t.o.v. 2016) (27.000 bezoekers)

Museum van het Nederlandse Uurwerk

- 20% hogere winkelomzet in 2021 (t.o.v. 2016) (€14.000)
- Zo veel als mogelijk aflossen van de lening van de Triodosbank.

Belanghebbenden:

- Betrokkenen bij Zaanse erfgoed (gemeente Zaanstad, Zaanse Museum, Zaanse Erfgoed, Zaanse Schans etc.)
- Betrokkenen binnen de Zaanse Schans (Stichting De Zaanse Schans, musea, ondernemers, bewoners, bezoekers)
- Klokkenliefhebbers (vriendenverenigingen, Federatie Klokkenvrienden etc.)

5. Veiligheidsbeleid

Het MZT heeft een beveiligings- en veiligheidsbeleid. Dit is gebaseerd op de in 2009 uitgevoerde veiligheidsrisicoanalyse en in 2010 vastgelegd in het veiligheidsplan "Safe & Sound". De in dit plan opgenomen beveiligingsmaatregelen zijn kort daarna uitgevoerd. Sedertdien is volstaan met het up-to-date houden van de voorzieningen met het oog op aanpassingen in het gebouw en technologische ontwikkelingen. Het bestuur ziet geen aanleiding voor een nieuwe risicoanalyse en een nieuw plan.

6. Personeels/vrijwilligersbeleid

Het MZT heeft een personeelsbeleid met een helder en actueel organogram, daarvan afgeleide functiebeschrijvingen, een arbeidsvoorwaardenregeling, een personeelsadministratie en een HRM cyclus. Het personeelsbeleid is belegd met arbeidscontracten, waarin ook de gedragsregels zijn vastgelegd.

Het MZT heeft eveneens een vrijwilligersbeleid. Dit komt tot uiting in een vrijwilligerscontract, waarin ook de gedragsregels zijn vastgelegd.

In het personeels- en vrijwilligersbeleid is gewaarborgd dat medewerkers en vrijwilligers vertrouwd zijn met de Ethische Code voor Musea en de voor hun functie relevante wetgeving op internationaal, nationaal en lokaal niveau. Medewerkers en vrijwilligers beschermen alle vertrouwelijke informatie die zij uit hoofde van hun functie verkrijgen.

7. Financieel beleid

Het MZT streeft naar een sluitende begroting. De meerjarenbegroting voor de periode van dit Beleidsplan is jaarlijks sluitend (bijlage). Deze begroting is gebaseerd op de bedrijfssituatie in 2016, waarbij ervan is uitgegaan dat de onderliggende factoren gelijk zullen blijven.

De gemeente Zaanstad heeft de gemeentelijke exploitatiesubsidie in 2015 beëindigd. Mede dankzij een betere samenwerking tussen de partijen op de Zaanse Schans is dit verlies in 2016 al weer ingelopen.

Het bestuur stelt jaarlijks de Jaarrekening van het laatst afgesloten boekjaar vast.

Museum van het Nederlandse Uurwerk

De collectie is niet meer op de balans opgenomen. De eerder gebruikelijke activering van de collectie op de balans geschiedde op verzoek van de gemeente Zaanstad, die borg staat voor de lening van de Triodosbank. Vanwege het einde van de subsidierelatie is besloten niet meer op dit verzoek in te gaan.

De belangrijkste financiële doelstelling van het MZT is de nog bestaande schuldpositie te elimineren. Dit geldt des te meer als de exploitatie van het museum overgaat naar het Zaanse Museum. Gezien de voorliggende meerjarenbegroting acht het bestuur volledige aflossing van de lening uit het exploitatieresultaat gedurende de periode 2017-2021 niet realistisch. Wel streeft het bestuur naar een zodanige vermindering van de schuld dat deze geen risico meer is voor de continuïteit van de STCN en het Zaanse Museum.

8. Collectiebeleid

8.1. Meerjarig collectieplan

Het collectiebeleid van het MZT wordt beschreven in het Collectieplan 2017. In dit plan komen de collectie, beheer en behoud, het verzamelbeleid en het verwerven, registreren, onderzoeken en afstoten van de collectiestukken aan de orde.

Het zwaartepunt van de collectie ligt onmiskenbaar bij Nederlandse uurwerken. Drie delen van de collectie zijn in het bijzonder onmisbaar voor de realisatie van de missie en de doelstellingen, de positionering en profilering van het museum:

- Objecten die samenhangen met de geschiedenis van de Zaanse klok (1650-1980) in zijn context
- Objecten die bijzonder beeldend de Zaanse/Hollandse geschiedenis illustreren
- Objecten die belangrijke momenten in de geschiedenis van de tijd en de tijdmeting in Nederland memoreren.

Het MZT hanteert als afstotingsprocedure de LAMO. Van afstoting is tot nog toe geen sprake geweest; de verwachting is dat dit ook in de komende periode niet het geval zal zijn. Een beslissing tot afstoting wordt genomen door het bestuur.

8.2. Herkomst

Het MZT hanteert een verwervingsprocedure waarin de rechtmatigheid van de verwerving en de consistentie met het verzamelbeleid getoetst worden. Onderzoek naar de herkomst van het object speelt hierin een ondergeschikte rol, omdat objecten die passen in het verzamelbeleid merendeels gebruiksvoorwerpen zijn, die in het algemeen frequent en anoniem van eigenaar gewisseld zijn.

8.3. Registratie

Het MZT hanteert een registratieprocedure voor inkomende stukken. In hoofdzaak betreft dit het aanleggen van een dossier waarin alle relevante bescheiden worden bewaard en het opnemen van de beschrijving en foto's in een database.

Museum van het Nederlandse Uurwerk

Gezien het geringe aantal in- en uitgaande bewegingen beschikt het MZT niet over een apart register hiervan; deze informatie wordt in de objectdossiers bijgehouden. Alle objecten en de bijbehorende informatie zijn te allen tijde identificeerbaar, traceerbaar en overdraagbaar, zoals beschreven in het Informatieplan van het MZT.

8.4. Behoud

Het museum pand is op een zodanige wijze gebouwd dat het een redelijke bescherming biedt aan de collectie. De houten constructie heeft een zekere bufferwerking t.a.v. fluctuaties in de luchtvochtigheid. Verwarming geschiedt middels een centrale verwarming. Er is niet voorzien in een speciale temperatuur- en vochtregeling ten behoeve van de collectie, maar dit leverde geen merkbare problemen op.

Na het verplaatsen van de entree in 2016 en de verruiming van de openingstijd in de winter is geconstateerd dat er 's winters meer gestookt wordt. Dit heeft geleid tot een te lage luchtvochtigheid van 25-30% in de winter. Hoewel dit een gunstig effect kan hebben op de aanwezige populatie zilvervisjes wordt in 2017 bezien hoe de luchtvochtigheid de komende jaren op peil kan worden gehouden. Ook worden maatregelen overwogen ter bestrijding van de zilvervisjes.

In het museum zijn veel ramen afgeschermd met plaatmateriaal om weinig directe lichtinval te hebben en meer expositieruimte te creëren. Het museum is naar aanleiding van lichtmetingsresultaten in 2007 bezig geweest met het geleidelijk aanpassen en/of vervangen van de verlichting. Momenteel worden voornamelijk led-lampen en nog in geringe mate tl's gebruikt.

Mede als gevolg van de groei van de collectie onderkent het bestuur de noodzaak van een zorgvuldige procedure voor conservering en restauratie. Deze zal in 2017/2018 worden opgesteld.

Hierin zal niet alleen aandacht worden besteed aan preventieve conservering, periodieke inspectie, actieve conservering en restauratie, maar ook aan de verankering in de organisatie middels werkinstructie, functiebeschrijving en een geormerkt budget.

8.5. Onderzoek

Onderzoek naar de collectie wordt niet planmatig gedaan, maar op momenten dat daartoe aanleiding is (verwerving, restauratie, bruikleen, een tentoonstelling etc.). De onderzoeksresultaten worden altijd bekend gemaakt, via catalogi, artikelen in (vak)tijdschriften of de website.

Museum van het Nederlandse Uurwerk

9. Publieksbeleid

9.1. Fysieke toegankelijkheid

Het MZT streeft naar fysieke toegankelijkheid van de presentatie en activiteiten voor alle belangstellenden. De huidige huisvesting laat echter niet toe dat de expositieruimte op de eerste verdieping anders dan via een trap bereikt kan worden. Evenmin is het mogelijk om sanitaire voorzieningen voor mensen met een beperking aan te brengen. Een voorwaarde voor toegang tot het museum is instemming met het op het Veiligheidsplan gebaseerde cameratoezicht.

De beperkingen qua toegankelijkheid zijn gepubliceerd op de website en aan de ingang van het museum. De in 2012 vastgestelde bezoekvoorwaarden en toegangsregeling zijn onverminderd van kracht.

9.2. Openingstijd

Het MZT is dagelijks geopend van 10.00 tot 17.00 uur, maar van 1 november tot 1 april op maandag en woensdag gesloten. Deze openingstijden zijn afgestemd binnen de Zaanse Schans, die een seizoensafhankelijke toeristische attractie is. Gezien de toename van het bezoek aan de Zaanse Schans in de wintermaanden is een ruimere openingstijd in het winterseizoen ingevoerd. Bij de huidige personeelsomvang zou het in het kader van de bedrijfsvoering echter evenzeer wenselijk zijn om gebruik te kunnen maken van een rustiger periode, waarin een aantal niet direct publieksgerichte activiteiten hun beslag kunnen krijgen.

De openingstijden zijn gepubliceerd op de website en aan de ingang van het museum.

9.3. Toegankelijkheid van collectie en informatie

Bij de introductie van een nieuwe “Zaanse” presentatie zal de zichtbaarheid voor het publiek van een deel van de collectie minder worden.

De collectie-informatie is in de vorm van foto's en beschrijvingen digitaal beschikbaar. Deze informatie wordt, aangevuld met informatie over Nederlandse uurwerken in andere collecties, via www.mnuurwerk.nl aan het publiek ter beschikking gesteld. Dit geldt nu nog maar voor een deel van de collectie (ca. 110 objecten).

Het streven is om in de periode van dit Beleidsplan te komen tot een duurzame niet aan een museum gebonden presentatie van alle Nederlandse objecten in de aan de STCN gelieerde collecties.

9.4. Presentatie-, communicatie- en educatiebeleid

Het MZT heeft een geschreven presentatiebeleid, dat in 2009 is verwoord in de notitie “Lang zal die leven!”. Dit beleid beschrijft inhoud, doel, doelgroepen en middelen van de presentatie.

Museum van het Nederlandse Uurwerk

Omdat op al deze aspecten ingrijpende veranderingen hebben plaatsgevonden zal het presentatiebeleid herschreven moeten worden nadat de beoogde samenwerking met het Zaanse Museum concretere vorm aangenomen heeft.

Het MZT heeft een geschreven communicatiebeleid, dat in 2011 is vastgelegd in het projectplan "Content met contact". Dit beleid beschrijft aard, doel, doelgroepen en middelen van de communicatie.

Ook het communicatiebeleid zal aangepast worden aan de nieuwe ontwikkelingen, als de positie van het museum duidelijker gestalte heeft gekregen.

Het MZT heeft een educatiebeleid. Sinds 2010 is er een aanbod voor de hogere klassen van het basisonderwijs; een aanbod voor de kleuters is hier in 2014 aan toegevoegd. Dit programma wordt via het Cultuurmenu aangeboden aan de scholen in de Zaanstreek.

Museum van het Nederlandse Uurwerk

Bijlage

Meerjarenbegroting Museum Zaanse Tijd 2017-2021

	2017 (str.)	2018	2019	2020	2021
lasten					
personeelskosten	€ 81.536	€ 83.167	€ 84.830	€ 86.527	€ 88.257
huisvestingskosten	€ 21.500	€ 21.930	€ 22.369	€ 22.816	€ 23.272
kantoorkosten	€ 11.475	€ 11.705	€ 11.939	€ 12.177	€ 12.421
kosten i.v.m. collectie	€ 8.900	€ 9.078	€ 9.260	€ 9.445	€ 9.634
kosten i.v.m. communicatie	€ 3.300	€ 3.366	€ 3.433	€ 3.502	€ 3.572
kosten i.v.m. presentatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
rente en bankkosten	€ 1.977	€ 1.824	€ 1.671	€ 1.518	€ 1.365
afschrijvingen	€ 4.000	€ 4.400	€ 3.840	€ 2.736	€ 1.747
totaal	€ 132.688	€ 135.469	€ 137.341	€ 138.721	€ 140.268
baten					
betaalde entree	€ 5.000	€ 4.750	€ 4.500	€ 4.250	€ 4.000
vergoeding Museumkaart	€ 28.338	€ 28.338	€ 28.905	€ 29.483	€ 30.073
vergoeding ZSC en IAC	€ 87.360	€ 91.728	€ 96.314	€ 101.130	€ 106.187
winkel (saldo)	€ 8.250	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
schenkingen	€ 13.200	€ 13.200	€ 2.065	€ 2.000	€ 2.000
educatie	€ 2.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500
totaal	€ 144.648	€ 149.516	€ 143.284	€ 148.363	€ 153.759
batig saldo	€ 11.960	€ 14.047	€ 5.943	€ 9.642	€ 13.491